

การเปรียบเทียบ

ภาษาพูดและภาษาเขียนของไทยในแง่มุมของภาษาศาสตร์¹

สุภาณี เทียรเจริญ

เมื่อไม่นานมานี้เองเริ่มมีการศึกษาเรื่องความแตกต่างและความคล้ายกันระหว่างภาษาพูดและภาษาเขียนอย่างจริงจัง ทั้งนี้เนื่องจากว่าแต่ก่อนนักภาษาศาสตร์แต่ละยุคสมัยเน้นความสำคัญของภาษาพูด หรือภาษาเขียน แต่เพียงอย่างเดียวเท่านั้น โดยไม่ได้สนใจศึกษาเปรียบเทียบความสัมพันธ์ของภาษาสองแบบนี้ สมัยศตวรรษที่ 18 ผู้ศึกษาไวยากรณ์รุ่นเก่าทางตะวันตก (Traditional grammarians) นั้น มุ่งศึกษาภาษาเขียนเป็นหลัก พยายามตั้งกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ซึ่งมักเป็นกฎที่เกี่ยวข้องและใช้ได้กับภาษาเขียนเท่านั้น นำมาใช้กับภาษาพูดไม่ได้ ตัวอย่างเช่น กฎในภาษาอังกฤษที่ว่าเราจะเปลี่ยนคำนามเอกพจน์เป็นคำนามพหูพจน์ ได้โดยการเติม -s เป็นกฎที่ใช้ในภาษาเขียนเท่านั้น เนื่องจากในภาษาพูด -s ที่อยู่ท้ายคำนามพหูพจน์ แปรเสียงไปตามเสียงท้ายคำนามนั้น คืออาจจะออกเสียง / s /, / z /, หรือ / ɪz / ฉะนั้นจะเห็นว่ากฎที่นักไวยากรณ์รุ่นเก่าตั้งขึ้นมาใช้นั้นนำมาใช้กับภาษาพูดไม่ได้ พอมาถึงกลางศตวรรษที่ 20 นักภาษาศาสตร์ที่เรียกว่า Structural linguists เช่น Ferdinand de Saussure และ Leonard Bloomfield หันมาเน้นความสำคัญของภาษาพูดโดยให้เหตุผลว่า ภาษาพูดนั้นมีประวัติที่ยาวนานกว่าภาษาเขียน ชนบางเผ่าแม้จะไม่มีภาษาเขียน แต่เขาก็มีภาษาพูดสำหรับติดต่อสื่อสารกันได้ และในทางธรรมชาติคนเราก็คงพูดได้ก่อนที่จะเขียนได้ ฉะนั้นถ้าจะเทียบประโยชน์และความสำคัญแล้ว ภาษาพูดน่าจะมีประโยชน์และน่าสนใจที่จะศึกษามากกว่า มาถึงสมัย Noam Chomsky นักภาษาศาสตร์ชื่อดัง เขาไม่ได้เน้นที่ภาษาพูดหรือภาษาเขียน แต่ทฤษฎีของเขามุ่งศึกษาประโยชน์ที่ถูกต้องและสมบูรณ์ตามหลักไวยากรณ์ เขาไม่

ได้ให้ความสนใจภาษาที่ใช้กันในสังคม และชีวิตประจำวันจริง ๆ การศึกษาภาษาพูดและภาษาเขียนที่ใช้ในสังคมจริง ๆ เพิ่งมาเริ่มขึ้นสมัย Dell Hymes นักภาษาศาสตร์ ซึ่งกล่าวว่าการเรียนรู้ภาษาไม่ว่าจะเป็นภาษาพูดหรือภาษาเขียน เราจะต้องรู้ไม่เฉพาะแต่กฎไวยากรณ์เท่านั้น แต่ยังต้องรู้ว่าจะใช้ภาษานั้นเมื่อไร และอย่างไร จึงจะเหมาะสม อย่างนี้จึงจะเรียกว่าเป็นการเรียนรู้ภาษาที่แท้จริง Dell Hymes มีส่วนทำให้แนวการศึกษาภาษาเปลี่ยนไปอย่างมากตามความคิดของเขา บัจฉัยทางสังคมและวัฒนธรรมมีอิทธิพลต่อรูปและลักษณะของภาษาที่ใช้

นักภาษาศาสตร์อีกคนหนึ่งที่ทำให้ความสนใจกับการศึกษาภาษาพูดและภาษาเขียนคือ Joseph Vachek เขากล่าวว่า ภาษาพูดและภาษาเขียนนั้นมีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนกว่ากันเลย แต่ภาษาทั้งสองอาจมีหน้าที่ต่างกัน ในบางสถานการณ์ ภาษาพูดอาจตอบสนองความจำเป็นของสังคมได้ดีกว่าภาษาเขียน แต่บางสถานการณ์ ภาษาเขียนก็สื่อความหมายได้ดีกว่า มีนักภาษาศาสตร์อีกหลายคนที่มีความคิดเห็นพ้องกับ Vachek เช่น David Olson, Walter Ong, Robert Kaplan และ Joseph Vygotsky สรุปแล้วนักภาษาศาสตร์กลุ่มนี้มีความคิดว่า ภาษาพูดและภาษาเขียนต่างก็มีเอกลักษณ์ของตนเอง มีความคล้ายคลึงกัน เช่น ใช้ไวยากรณ์และคำศัพท์ชุดเดียวกัน และความต่างกัน เช่น ภาษาพูดอาจมีความชัดเจนน้อยกว่า เนื่องจากความหมายของภาษาพูดไม่ได้อยู่ที่ตัวภาษาอย่างเดียว แต่อยู่ที่บริบท (context) และสถานการณ์ (situation) ที่ใช้ภาษานั้นอีกทั้งยังอาศัยความรู้

ร่วมกันระหว่างผู้พูดและผู้ฟัง (shared background knowledge) ส่วนภาษาเขียนจะมีความชัดเจนมากกว่าสถานการณ์ที่จะใช้ช่วยในการตีความมีบทบาทน้อยลง เนื่องจากผู้อ่านอาจอยู่คนละสมัย คนละสถานการณ์กับผู้เขียนก็ได้

มิติความแตกต่างระหว่างภาษาพูดและภาษาเขียน (Dimensions of spoken and written differences)

ภาษาที่ใช้ในการพูดและภาษาที่ใช้ในการเขียนสามารถนำมาเปรียบเทียบได้หลายแง่มุม Kay (1977) กล่าวถึงภาษาพูดว่าเป็นภาษาที่ไม่มีเอกภาพในตัวเอง (non-autonomous language) กล่าวคือ เราจะเข้าใจภาษาพูดได้ต้องอาศัยความรู้ร่วมกันระหว่างผู้พูดและผู้ฟัง และผู้ฟังยังต้องเข้าใจน้ำเสียง ท่าทาง (paralinguistic cues) ของผู้พูด จึงจะเข้าใจความหมายทั้งหมดได้ แต่สำหรับภาษาเขียน ตัวภาษาเป็นสิ่งที่สื่อความหมายของผู้เขียนทั้งหมด ฉะนั้นแม้ว่าผู้อ่านจะไม่ได้อยู่ในสถานการณ์เดียวกันกับผู้เขียน แต่ก็สามารถเข้าใจความหมายได้ ภาษาเขียนจึงเรียกว่าเป็นภาษาที่มีเอกภาพในตัวเอง (autonomous language) ความแตกต่างข้อนี้เกี่ยวข้องกับความแตกต่างระหว่างสภาวะของการพูดและสภาวะของการเขียนเป็นสำคัญ กล่าวคือ ผู้เขียนและผู้อ่านมักอยู่ห่างไกลกัน และอาจจะไม่ได้อยู่ร่วมสมัยกัน ฉะนั้นผู้เขียนจึงมีความจำเป็นที่จะต้องสื่อความหมายออกมาทางสำนวนภาษาให้ชัดเจน

Tannen (1980) ศึกษาเรื่องเล่าทั้งภาษาพูดและภาษาเขียน (spoken and written narratives) และสรุปว่า ความแตกต่างจริง ๆ นั้นไม่ได้อยู่ที่ว่าเป็นภาษาที่ใช้ในการพูด หรือภาษาที่ใช้ในการเขียน แต่วิธีการใช้ภาษาของผู้เล่าแต่ละคนต่างหากที่ทำให้เกิดความแตกต่าง กล่าวคือ ผู้เล่าบางคนมักจะเล่าโดยคิดว่าผู้ฟังหรือผู้อ่านมีความรู้ร่วมอยู่ด้วย หรืออยู่ในสถานการณ์นั้นด้วย ภาษาที่ใช้จึงอาจไม่ชัดเจน ไม่เป็นประโยค มีการเล่นคำซ้ำคำ หรือเสียงของคำ และไม่มีคำขยาย ประโยคขยายมากนัก วิธีการนี้เรียกว่า oral strategy ในทางตรงกันข้าม ผู้เล่าบางคนก็จะถ่ายทอดเนื้อเรื่องอย่างละเอียด เพื่อให้ผู้ฟังหรือผู้อ่านเข้าใจได้ โดยไม่จำเป็นต้องอาศัยบริบท

(context) ช่วย Tannen เรียกวิธีการประเภทหลังนี้ว่า literate strategy

ความแตกต่างระหว่างภาษาพูดและภาษาเขียนโดยทั่วไปนั้นยากที่จะบ่งบอกให้แน่ชัดไปได้ เนื่องจากภาษาพูดก็ยังแบ่งย่อยลงไปได้อีกหลายประเภท (genres) ภาษาเขียนก็เช่นเดียวกัน และภาษาทั้งสองก็ยังมีองค์ประกอบหลายอย่าง องค์ประกอบบางอย่างก็ปรากฏทั้งในภาษาพูดและภาษาเขียน แต่บางอย่างเป็นลักษณะเฉพาะของภาษาพูดเท่านั้น หรือภาษาเขียนเท่านั้น แทนที่จะมองว่าภาษาพูดต่างจากภาษาเขียนอย่างไร Scollon และ Scollon (1984) ได้มองความแตกต่างในแง่ของ focused situations และ non-focused situations ในสถานการณ์แบบแรกนั้น ตัวอย่างเช่น การแสดงสดทางโทรทัศน์ที่ผู้แสดงคุยกับผู้ชมที่บ้าน และความเรียงต่าง ๆ ซึ่งผู้ที่สื่อสารกันมักจะไม่ค่อยมีโอกาสต่อรองเพื่อทำความเข้าใจในสาร เนื่องจากเขาอาจจะไม่ได้เห็นกัน รู้จักกัน หรืออยู่ในสถานการณ์เดียวกัน ในขณะที่สถานการณ์ประเภทหลังที่เรียกว่า non-focused situations นั้น โอกาสที่ผู้พูดกับผู้ฟัง หรือผู้อ่านกับผู้เขียนจะทำความเข้าใจให้ตรงกันนั้นเป็นไปได้มาก ตัวอย่างเช่น จดหมายส่วนตัว และการสนทนาคุยกัน เป็นต้น

ในทำนองเดียวกัน Kroll (1977) และ Ochs (1979) เสนอว่า discourse² แบ่งได้เป็นสองประเภทใหญ่ ๆ คือ planned discourse และ unplanned discourse ประเภทแรกหมายถึง discourse ที่ผู้พูดหรือผู้เขียนมีเวลาคิดตระเตรียมและเรียบเรียงล่วงหน้า เช่น สุนทรพจน์ การอ่านข่าวออกอากาศทางวิทยุหรือโทรทัศน์ บทความ และตำราเรียน เป็นต้น ส่วนประเภทหลังนั้น ผู้พูดหรือผู้เขียนมักจะไม่มีเวลาตระเตรียมล่วงหน้า อาจเป็นเพราะว่าไม่มีเวลา หรือสถานการณ์ในการสื่อสารบังคับ ทำให้ไม่สามารถเตรียมได้ เช่น การสนทนา นอกจากนี้ discourse บางประเภทไม่มีความจำเป็นต้องตระเตรียมมาก เช่น การเขียนบันทึก หรือจดหมายถึงเพื่อน โดยทั่ว ๆ ไปแล้ว ผู้พูดและผู้เขียนจะมีโอกาสตระเตรียมล่วงหน้าได้มากบ้างน้อยบ้างขึ้นอยู่กับลักษณะของ discourse

มิติสำคัญอีกมิติหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับภาษาพูดและภาษาเขียนคือ ในภาษาพูดนั้นผู้พูดมักจะเน้นที่ความสัมพันธ์กับผู้ฟังเป็นสำคัญ (interpersonal involvement) มักจะมีการใช้บุรุษสรรพนาม (I, me, you) คำ

กริยาที่เกี่ยวกับความคิดหรือความรู้สึกของผู้พูด (I think, I feel) และคำหรือวลีที่แสดงว่าผู้พูดให้ความสนใจกับผู้ฟัง หรือเรื่องที่กำลังพูดอยู่ (Well, you know) ในทางตรงกันข้าม ในภาษาเขียนส่วนใหญ่ผู้เขียนมักไม่รู้จักรู้จักผู้อ่านโดยตรง ไม่ได้มีพื้นฐานร่วมกัน ผู้เขียนต้องจินตนาการเกี่ยวกับตัวผู้อ่านเอง ฉะนั้นภาษาที่ใช้เขียนจึงมีลักษณะที่ Chafe (1982) เรียกว่าไม่เป็นกันเอง (detachment) ผู้เขียนมักไม่แสดงความรู้สึกส่วนตัว แต่จะเขียนในลักษณะที่เป็นกลางมากกว่า

นอกจากนี้ discourse ยังจำแนกได้เป็น monologic และ dialogic discourse โดยไม่จำเป็นที่ว่า ภาษาพูดและภาษาเขียนจะจัดอยู่ในประเภทใดประเภทหนึ่งเท่านั้น ภาษาเขียนบางประเภท (genres) ก็เป็น dialogic discourse ได้ ถ้าหากผู้เขียนและผู้อ่านมีการโต้ตอบ (interaction) กันและกัน เช่น จดหมาย บันทึก เป็นต้น ในทำนองเดียวกัน ภาษาพูดบางชนิดก็มีลักษณะเป็น monologic ได้ ถ้าการโต้ตอบระหว่างผู้พูดและผู้ฟังมีน้อยมาก หรือไม่มีเลย เช่น ข่าวจากวิทยุหรือโทรทัศน์ คำปราศรัย เป็นต้น

จากที่กล่าวมานี้ จะเห็นว่าการที่จะถามว่าภาษาพูดต่างจากภาษาเขียนอย่างไรนั้น ไม่ใช่คำถามที่เราจะตอบได้ง่ายๆ เราต้องชี้เฉพาะว่า ภาษาพูดและภาษาเขียนประเภทใด เนื่องจากภาษาพูดและภาษาเขียนยังสามารถแบ่งย่อยลงไปได้อีกหลายประเภท และแต่ละประเภทก็ยังสามารถประกอบไปด้วยหลายมิติ บางมิติก็มีปรากฏทั้งในภาษาพูดและภาษาเขียน ตัวอย่างเช่น ถ้าเราเปรียบเทียบการสนทนา และจดหมายส่วนตัว แม้ว่าการสนทนาเป็นการพูดและจดหมายเป็นการเขียน แต่ discourse สองประเภทนี้มีมิติหลายอย่างร่วมกัน คือ เป็นภาษาที่ไม่มีความอิสระในตัวเอง (non-autonomous language) การเข้าใจต้องอาศัยความรู้ร่วมกันระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง หรือผู้เขียนกับผู้อ่าน อีกประการหนึ่ง ผู้สนทนาและผู้เขียนจดหมายส่วนตัวมักใช้ oral strategy ฉะนั้นถ้าบุคคลภายนอกมาฟัง หรืออ่านจดหมายส่วนตัวอาจจะไม่เข้าใจ หรือถ้าเข้าใจบ้างก็ไม่เหมือนกับคนที่มีส่วนร่วมในสถานการณ์นั่นเอง นอกจากนี้การสนทนา และจดหมายส่วนตัวเป็น discourse ที่ไม่ค่อยมีเวลาเตรียมเรียบเรียงล่วงหน้า หรือผู้เขียนไม่คิดว่าจำเป็นต้องเตรียม เนื่องจากเขียนถึงคนคนเดียวอย่างไม่เป็นทางการสำนวนภาษาจึงไม่จำเป็นต้องเรียบเรียงให้ชัดเจนสละสลวยมากนัก สถานการณ์

ในการสนทนา หรือเขียนจดหมายเป็น non-focused situations คือ ถ้าผู้ฟังหรือผู้อ่านไม่เข้าใจก็มีโอกาสถามเพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกับผู้พูดและผู้เขียนได้ นอกจากนี้จุดประสงค์ของการสนทนาและการเขียนจดหมายส่วนตัวก็เพื่อสร้างความสัมพันธ์ (involvement) มากกว่าที่จะเน้นเนื้อหาหลักเหมือนกันอีกประการหนึ่งก็คือ ทั้งการสนทนาและจดหมายส่วนตัวเป็น dialogic discourse มีการโต้ตอบซึ่งกันและกันระหว่างผู้สนทนาหรือผู้ที่จดหมายติดต่อกัน

มิติต่าง ๆ เหล่านี้ช่วยอธิบายลักษณะของภาษาพูดและภาษาเขียนให้ชัดเจนยิ่งขึ้น บทความนี้เสนอว่าการเปรียบเทียบภาษาพูดและภาษาเขียนจะสมบูรณ์ได้ เราต้องพิจารณาถึงมิติเหล่านี้ซึ่งเป็นองค์ประกอบของภาษาพูด ภาษาเขียนแต่ละประเภท ถ้าหากภาษาพูดและภาษาเขียนประเภทที่มีมิติหลายอย่างร่วมกัน ก็อาจจะมีลักษณะรูปแบบการใช้ภาษาคลายคลึงกัน และจะต่างกันมากถ้าหากไม่มีมิติใดร่วมกันเลย

ความซับซ้อนทางไวยากรณ์ของภาษาพูดและภาษาเขียนของไทย

การที่จะศึกษาภาษาพูดและภาษาเขียนมีความซับซ้อนทางไวยากรณ์มากน้อยเพียงไหน เกณฑ์หนึ่งที่จะใช้วัดได้คือ ดูจากอนุประโยค (subordination) และประโยคที่ใช้การเชื่อมความโดยคำสันธาน (coordination) นักภาษาศาสตร์ส่วนใหญ่ที่ศึกษาภาษาอังกฤษ มักจะเห็นพ้องกันว่าภาษาเขียนนั้นมีความซับซ้อนทางไวยากรณ์มากกว่า เนื่องจากมีการใช้อนุประโยคมากกว่าภาษาพูด (O'Donnell, 1974; Kroll, 1977; Ochs, 1979; Chafe, 1982, 1985; Danielewicz, 1984) ในทางตรงกันข้ามภาษาพูดนิยมใช้การเชื่อมประโยคด้วยคำสันธาน Beaman (1984) ได้ศึกษาชนิดของอนุประโยคในเรื่องเล่าที่เป็นภาษาพูดและภาษาเขียน และสรุปว่าอนุประโยคแบบ adverbial clauses ปรากฏในภาษาเขียนมากกว่าภาษาพูด ซึ่งมักใช้ adjectival clauses ส่วน nominal clauses พบทั้งในภาษาพูดและภาษาเขียนพอ ๆ กัน

อนุประโยคในภาษาพูดและภาษาเขียนของไทย (Subordination)

ผู้เขียนได้สำรวจข้อมูลภาษาพูดและภาษาเขียน

ทั้งหมด 6 ประเภท ได้แก่ การสนทนา (conversation) การบรรยายคำสอน (lectures) การอ่านข่าวหรือบทความออกอากาศ (radio/T.V. broadcasts) จดหมายส่วนตัว (personal letters) บทความในวารสาร (magazine articles) และตำราเรียน (academic texts) จากการสำรวจข้อมูลเหล่านี้ในแง่ของความซับซ้อนทางไวยากรณ์ ผู้เขียนได้พบว่าถ้าเราแบ่ง text ออกเป็น T-units³ จะพบว่า การสนทนาจะมีจำนวนอนุประโยค 13.0 ต่อ 100 T-units การบรรยายคำสอน 57.5 การอ่านข่าวหรือบทความออกอากาศ 94.5 จดหมายส่วนตัว 35.4 บทความในวารสาร 67.4 และตำราเรียน 97.3 (ดูตารางข้างล่างประกอบ)

ตารางที่ 1
จำนวนอนุประโยค 100 T-units ในภาษาพูด
และภาษาเขียน

ประเภทของข้อมูล	จำนวนอนุประโยค
1. การสนทนา	13.0
2. การบรรยายคำสอน	57.5
3. การอ่านข่าวหรือบทความออกอากาศ	94.5
4. จดหมายส่วนตัว	35.4
5. บทความในวารสาร	67.4
6. ตำราเรียน	97.3

ผลการวิเคราะห์นี้ชี้ให้เห็นว่า แม้แต่ในภาษาพูดและภาษาเขียนด้วยตนเอง ระดับความซับซ้อนทางไวยากรณ์ก็ไม่เท่ากัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับประเภทของข้อมูล ในข้อมูลประเภทการสนทนาและจดหมายส่วนตัวนั้น ไม่ค่อยมีการใช้อนุประโยคมากเท่ากับข้อมูลประเภทอื่น ทั้งนี้เราสามารถอธิบายได้ในแง่ของมิติที่คล้ายคลึงกันของ text สองประเภทนี้ ประการแรก ทั้งการสนทนาและการเขียนจดหมายส่วนตัว มักไม่ค่อยมีการเตรียมล่วงหน้า ผู้สนทนาจะต้องคุยไปพร้อม ๆ กับที่จะคิดเรื่องที่จะสนทนาต่อไปด้วย ผู้เขียนจดหมายส่วนตัวก็มักจะเขียนโดยที่ไม่ได้เตรียมมากมายนัก อาจเนื่องจากเขียนในเวลาจำกัดหรือไม่มีความจำเป็นต้องเตรียม เนื่องจากเขียนอย่างไม่เป็นทางการ จุดประสงค์ทั่วไปของการเขียนก็เพื่อติดต่อกับคนที่เราเขียนถึงมากกว่าที่จะเน้นหนักด้านเนื้อหา (information) การพูดสนทนายังเช่นเดียวกัน เป็นไปเพื่อเสริมสร้างมิตรภาพ (rapport) ระหว่างผู้สนทนา

มากกว่า ต่างฝ่ายต่างก็พยายามคิดเรื่องที่จะพูดโต้ตอบกัน เพื่อให้การสนทนาดำเนินไปได้ด้วยดี อันที่จริงแล้วการเขียนจดหมายส่วนตัวนั้น ก็เหมือนกับเป็นการบันทึกการพูดคุยนั่นเอง

เหตุผลที่มีการใช้อนุประโยคน้อยมากในการสนทนาและจดหมายส่วนตัวนั้น ผู้เขียนมีความเห็นว่า เนื่องจากรูปอนุประโยคนั้นเป็นโครงสร้างที่ซับซ้อนและต้องใช้เวลาในการเตรียมจึงไม่เข้ากับลักษณะของข้อมูลสองประเภทนี้ซึ่งมักจะพูดหรือเขียนในเวลาจำกัด นอกจากนี้หน้าที่ของอนุประโยคก็เพื่อเสริมขยายข้อความหรือชี้เฉพาะเจาะจงลงไป กล่าวคือ เน้นที่เนื้อหาที่เพิ่มขึ้น แต่ดังที่กล่าวมาแล้ว การเพิ่มเนื้อหาไม่ใช่จุดประสงค์ใหญ่ทั้งของการสนทนาและจดหมายส่วนตัว ซึ่งมักจะเน้นที่การโต้ตอบ (interaction) และเสริมสร้างความสัมพันธ์ (solidarity) กันมากกว่า

สำหรับข้อมูลประเภทอื่น ๆ เช่น การบรรยายคำสอน การอ่านข่าวหรือบทความออกอากาศบทความตีพิมพ์ในวารสาร และตำราเรียน มีการใช้อนุประโยคมากกว่าข้อมูลสองประเภทแรกที่กล่าวมาแล้ว เนื่องจากข้อมูล 4 ประเภทหลังนี้มักจะมีเวลาเตรียมก่อนที่จะพูดหรือเขียนจริง ๆ ผู้พูดและผู้เขียนจึงสามารถใช้รูปประโยคที่ซับซ้อนทางไวยากรณ์ได้ นอกจากนี้ข้อมูลเหล่านี้เน้นที่การให้เนื้อหา ซึ่งก็สอดคล้องกับหน้าที่ของอนุประโยคที่มักจะเสริมเนื้อหาหรือเพิ่มเติมข้อความ

จะเห็นว่าการใช้รูปอนุประโยคในภาษาพูดและภาษาเขียนนั้นน้อยต่างกันไปตามประเภทของภาษาพูดและภาษาเขียน การสนทนาจะใช้อนุประโยคน้อยที่สุด จดหมายส่วนตัวใช้อนุประโยคมากกว่าการสนทนา แต่น้อยกว่าการบรรยายคำสอน ในขณะที่ตำราเรียนจะมีการใช้อนุประโยคมากที่สุดมากกว่าการอ่านข่าวหรือบทความชนิดหน้อย (ดูแผนภูมิข้างล่าง) ฉะนั้นการที่จะสรุปว่า ภาษาพูดมีความซับซ้อนทางไวยากรณ์น้อยกว่าภาษาเขียน จึงไม่เป็นข้อสรุปที่ถูกต้องนัก

แผนภูมิที่ 1

แผนภูมิแสดงปริมาณการใช้อนุประโยคในภาษาพูดและภาษาเขียนประเภทต่าง ๆ

การสนทนา	จดหมายส่วนตัว	การบรรยายคำสอน	บทความในวารสาร	การอ่านข่าวหรือบทความ	ตำราเรียน
13	35.4	57.5	67.5	94.5	97.3

ผู้เขียนยังได้ศึกษาชนิดของอนุประโยคต่าง ๆ ที่ปรากฏในข้อมูลแต่ละประเภท ได้พบว่าอนุประโยคแบบ adverbial นั้นปรากฏทั่วไปทั้งในภาษาพูดและภาษาเขียน จากตารางที่ 2 จะเห็นว่าในการสนทนามีการใช้ adverbial clauses 56%

การอ่านข่าวและบทความ 25% การบรรยายคำสอน 24% จดหมายส่วนตัว 44% บทความวารสาร 37% และตำราเรียน 25%

ตารางที่ 2

ชนิดของอนุประโยคในภาษาพูดและภาษาเขียนของไทย

ประเภทของข้อมูล	Nominal Clauses	Relative Clauses	Adverbial Clauses
1. การสนทนา	38%	6%	56%
2. การบรรยายคำสอน	40%	36%	24%
3. การอ่านข่าวหรือบทความออกอากาศ	31%	44%	25%
4. จดหมายส่วนตัว	37%	19%	44%
5. บทความในวารสาร	21%	42%	37%
6. ตำราเรียน	27%	48%	25%

สาเหตุที่ adverbial clauses ปรากฏทั่วไปไม่ใช่ลักษณะเฉพาะในข้อมูลประเภทหนึ่งประเภทใดเป็นเพราะว่า อนุประโยคชนิดนี้ยังสามารถแยกย่อยออกได้อีกหลายประเภท เช่น อนุประโยคที่ใช้บอกสาเหตุ เหตุผล วัตถุประสงค์ และเวลา เป็นต้น จัดว่าเป็นกลุ่มใหญ่กว่าอนุประโยคชนิดอื่น นอกจากนี้ยังช่วยให้ความกระชับ เจาะจง และชัดเจนขึ้น จากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลได้พบว่า ในการสนทนาและจดหมายส่วนตัวมีการใช้อนุประโยคแบบบอกเวลามากกว่าแบบอื่น เนื่องจากในข้อมูลประเภทนี้ ผู้พูดและผู้เขียนมักจะเล่าเรื่องไปเรื่อย ๆ ตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อนหลัง จึงใช้อนุประโยคบอกเวลาช่วยเรียบเรียงเหตุการณ์

สำหรับ nominal clauses ปรากฏในการสนทนา 38% การบรรยายคำสอน 40% การอ่านข่าวและบทความ 31% จดหมายส่วนตัว 37% บทความวารสาร 21% และตำราเรียน 27% ในภาษาพูดนั้นดูเหมือนจะนิยมใช้อนุประโยคประเภทนี้มากกว่าภาษาเขียนโดยเฉพาะใช้ตาม

หลังคำกริยาที่เกี่ยวกับการพูดหรือการคิด เช่น เขาบอกว่าเขาจะมาสาย ฉันคิดว่าเขาเป็นคนดี Chafe (1982, 1985) ได้อธิบายว่า กริยาเหล่านี้แสดงถึงการที่ผู้พูดให้ความสำคัญกับตนเองกับผู้ฟังโดยการแสดงความคิดเห็นของตนเองตรงกับ concept of involvement ซึ่ง Chafe บอกว่ามีในภาษาพูดมากกว่าภาษาเขียน

เป็นที่น่าสังเกตว่า relative clauses จะพบมากในการอ่านข่าวและบทความ บทความวารสารและตำราเรียน แต่ปรากฏน้อยมากในการสนทนาและจดหมายส่วนตัว ผลการวิเคราะห์นี้แสดงให้เห็นว่าอนุประโยคแบบ relative clauses มักใช้ในข้อมูลประเภทที่เน้นด้านเนื้อหา มีการเสนออย่างเป็นทางการ และมีเวลาเตรียมล่วงหน้า ฉะนั้นจึงอาจเป็นเครื่องชี้ว่า relative clauses มีความซับซ้อนทางไวยากรณ์มากกว่าอนุประโยคประเภทอื่น ๆ

ข้อสรุปเกี่ยวกับการวิเคราะห์อนุประโยคและความซับซ้อนทางไวยากรณ์ของภาษาพูด และภาษาเขียนสามารถแบ่งได้เป็นสองประเด็นใหญ่ ๆ ดังนี้

1. ภาษาพูดและภาษาเขียนแต่ละประเภทมีการใช้อ่อนุประโยคในปริมาณที่ต่างกัน ไม่จำเป็นว่าภาษาพูดจะใช้อ่อนุประโยคน้อยกว่าภาษาเขียนดังที่งานวิจัยที่ผ่านมาได้เสนอไว้ ในภาษาพูดหรือภาษาเขียนด้วยตนเอง ถ้าต่างประเภทกัน ก็มีการใช้อ่อนุประโยคมากน้อยต่างกันไปด้วย เนื่องจากองค์ประกอบหรือที่เราเรียกว่ามิติต่างๆ ไม่เหมือนกัน จากการวิเคราะห์พบว่าข้อมูลที่มีเวลาเตรียมมมากและเน้นด้านเนื้อหา เช่น การอ่านข่าวบทความและตำราเรียน เป็นต้น จะใช้อ่อนุประโยคมากกว่าข้อมูลที่ไม่ได้เน้นด้านเนื้อหาและเวลาเตรียมน้อย เช่น การสนทนา และจดหมายส่วนตัว ฉะนั้นการเปรียบเทียบภาษาพูดและภาษาเขียน เราต้องชี้เฉพาะว่าภาษาพูดภาษาเขียนประเภทไหน และเป็นไปได้ที่ว่าภาษาพูดบางประเภทจะใช้อ่อนุประโยคมากพอ ๆ กับภาษาเขียนบางประเภท ถ้าภาษาพูดและภาษาเขียนนั้นมียุคประกอบของ Text ที่คล้ายกัน เช่น หน้าที่ในการสื่อสาร (communicative functions) ระดับความมีพิธีรีตอง (formality level) และเวลาในการเตรียมล่วงหน้า (planning time) เป็นต้น

2. ในด้านความซับซ้อนของไวยากรณ์นั้น อ่อนุประโยคไม่ได้เป็นเครื่องชี้แน่นอนเสมอไปว่าข้อมูลประเภทที่มีการใช้อ่อนุประโยคมาก จะมีความซับซ้อนของไวยากรณ์กว่าข้อมูลที่มีการใช้อ่อนุประโยคน้อย ผู้เขียนเสนอว่าในบรรดาอ่อนุประโยคทั้งหมด relative clauses มีความซับซ้อนทางไวยากรณ์มากที่สุด และมักจะพบในข้อมูลที่ต้องการเวลาเตรียมมากและเน้นที่เนื้อหา ส่วน nominal clauses นั้น เนื่องจากปรากฏบ่อยในข้อมูลภาษาพูดใช้ตามหลังคำกริยาที่เกี่ยวกับการพูดหรือการคิด จึงอาจมีความซับซ้อนทางไวยากรณ์น้อยที่สุด

ประโยคที่ใช้การเชื่อมความโดยคำสันธาน (Coordination)

ในภาษาไทย คำสันธานที่ใช้เชื่อมประโยคแบ่งได้ 4 ประเภทใหญ่ดังนี้

1. ใช้เสริมความประโยคข้างหน้า ได้แก่ และ แล้ว แล้วเสร็จแล้ว พร้อมทั้ง นอกจากนั้น นอกจากนี้
2. ใช้เชื่อมความที่ขัดแย้งกัน ได้แก่ แต่ แต่ว่า ส่วน อย่างไรก็ตาม ในทางตรงกันข้าม

3. ใช้เชื่อมความที่ต้องเลือกเอาอย่างใดอย่างหนึ่ง ได้แก่ หรือ หรือว่า

4. ใช้เพิ่มความที่เป็นเหตุผลของข้อความในประโยคข้างหน้า ได้แก่ จึง เลย ดังนั้น เพราะฉะนั้น ด้วยเหตุนี้

งานวิจัยที่ผ่านมาได้เสนอว่า ภาษาเขียนในภาษาอังกฤษมีการใช้อ่อนุประโยคมากในขณะที่ภาษาพูดนิยมใช้ประโยคเชื่อมความโดยคำสันธาน (Kroll, 1977; Ochs, 1979; Chafe, 1982, 1985) แต่ในภาษาไทยผู้เขียนได้พบว่า การใช้ประโยคเชื่อมความโดยคำสันธานมีในภาษาเขียนมากกว่าในภาษาพูดทุกประเภท จากตารางที่ 3 จะเห็นว่า มีประโยคเชื่อมในการสนทนา 9.0 ต่อ 100 T-units การบรรยายคำสอน 21.7 การอ่านข่าวบทความออกอากาศ 23.7 จดหมายส่วนตัว 18.9 บทความในวารสาร 31.4 และตำราเรียน 26.8

ตารางที่ 3

จำนวนประโยคเชื่อมความโดยคำสันธาน ต่อ 100 T-units ในภาษาพูดและภาษาเขียน

ประเภทของข้อมูล	จำนวนประโยคเชื่อมความ
1. การสนทนา	9.0
2. การบรรยายคำสอน	21.7
3. การอ่านข่าวหรือบทความออกอากาศ	23.7
4. จดหมายส่วนตัว	18.9
5. บทความในวารสาร	31.4
6. ตำราเรียน	26.8

เป็นที่น่าสังเกตว่า การสนทนาและจดหมายส่วนตัวมีการใช้ประโยคเชื่อมความน้อยกว่าข้อมูลประเภทอื่น ๆ ประโยคที่ใช้ส่วนใหญ่จะเป็นประโยคสั้น ๆ ที่ไม่มีคำเชื่อม ทั้งนี้อธิบายได้ว่า การสนทนาและจดหมายส่วนตัวมีลักษณะของภาษาพูด (oral discourse style) ซึ่งมักจะไม่ค่อยใช้คำสันธาน เพื่อบอกความสัมพันธ์ของข้อความ แต่ผู้ฟังหรือผู้อ่านจะเข้าใจได้โดยอาศัยบริบทหรือความรู้ร่วมกัน ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง หรือผู้อ่านกับผู้เขียน ประกอบการตีความในขณะที่การเชื่อมข้อความโดยใช้คำสันธานนั้นจะพบในข้อมูลที่มีลักษณะของภาษาเขียน

(literate discourse style) เช่น บทความในวารสาร ตำราเรียน และการอ่านข่าวหรือบทความออกอากาศ เป็นต้น (Michaels and Collins, 1984)

Gumperz et al. (1984:16) ได้อธิบายความแตกต่างระหว่างลักษณะภาษาพูดแบบเป็นกันเอง (informal

spoken style) และลักษณะภาษาเขียนแบบมีพิธีรีตอง (formal written style) ว่าลักษณะภาษาพูดนั้นมักไม่ค่อยมีคำเชื่อมมาบอกล่วงหน้าว่า ข้อความต่อไปจะสัมพันธ์กับข้อความที่มาข้างหน้าอย่างไร ในขณะที่ภาษาเขียนนิยมใช้คำเชื่อมเพื่อให้ความชัดเจนยิ่งขึ้น Gumperz et al. (1984) กล่าวว่า

The speaker does not signal in advance where his discourse is heading. Although as each new element is added we can see its relevance, at any given point we cannot predict what is going to come next. Formal written style requires advance-signalling; this is one function of connective words...

เราอาจกล่าวได้ว่า การสนทนาและจดหมายส่วนตัว มีลักษณะภาษาพูดแบบเป็นกันเอง จึงไม่ค่อยใช้คำเชื่อม ความ ประโยคที่ใช้มักจะสั้น ๆ มาต่อ ๆ กัน บางครั้งก็อาจไม่เป็นประโยค แต่เราก็เข้าใจความสัมพันธ์ของข้อความได้ในบริบทนั้น ๆ ผู้เขียนขอยกตัวอย่าง oral discourse style ที่พบในจดหมายส่วนตัว และ literate style ที่พบในบทความวารสาร

ลักษณะของภาษาพูด

“คือ ความไม่เป็นระเบียบเรียบร้อยนี้ มีมากขึ้นกว่าเมื่อสองปีก่อน
ผู้คนที่เยอะแยะ
ของแพง
มี shopping mall เกิดขึ้นใหม่ ๆ หลายแห่ง
ของแพงพอ ๆ กับที่อเมริกาเลยอะ”

(จดหมายส่วนตัว)

จากตัวอย่างข้างบนนี้ แสดงให้เห็นว่าลักษณะของภาษาพูดนิยมนำประโยคมาต่อกันโดยไม่มีคำเชื่อม ในขณะที่ลักษณะของภาษาเขียน ความกระชับของข้อความ จะอยู่ในตัว Text ฉะนั้นการใช้คำเชื่อมจึงเป็นสิ่งจำเป็น จากข้อมูลที่น่าวิเคราะห์พบว่า การสนทนาและจดหมายส่วนตัวมีลักษณะภาษาพูด ส่วนบทความในวารสาร ตำราเรียน และการอ่านข่าว จะมีลักษณะของภาษาเขียน ส่วนการบรรยายคำสอนนั้นเริ่มจะมีแนวโน้มของภาษาพูดมากขึ้น

นอกจากนั้น ผู้เขียนยังได้ศึกษาว่าคำสันธานชนิดใดเป็นที่นิยมมากในข้อมูลเหล่านี้ ตารางที่ 4 และ 5 แสดงให้เห็นว่าการเชื่อมประโยคโดยการเสริมความประโยคข้างหน้าเป็นที่นิยมมากที่สุด ข้อมูลทุกประเภท ไม่ว่าจะ เป็นภาษาพูดหรือภาษาเขียน โดยเฉพาะการสนทนา ซึ่งใช้คำเชื่อมแบบเสริมความถึง 66% คำเชื่อมความที่ขัดแย้งกัน 30% คำเชื่อมความที่ต้องเลือกเอาอย่างใดอย่างหนึ่งเพียง 1% และคำเชื่อมที่บอกความเป็นเหตุผล 3%

ลักษณะของภาษาเขียน

“นอกจากนั้น สิ่งที่รัฐบาลได้ทำก็คือ พลเอกเปรมได้ยื่นในที่ประชุมคณะรัฐมนตรีว่า ขอให้รัฐมนตรีทุกคนประหยัดเป็นตัวอย่าง
และ นายกเปรมยังได้ทำตัวอย่างของการประหยัดด้วยการเลิกใช้รถประจำตำแหน่งที่กินน้ำมันมาก
และ รัฐมนตรีอีกหลายคนก็ซื้อรถใหม่ขนาดเล็กมาใช้เช่นเดียวกัน”

(บทความในวารสาร)

ตารางที่ 4
ชนิดของคำสันธานในภาษาพูด

ชนิดคำสันธาน	การสนทนา	การอ่านข่าว	การบรรยายคำสอน
1. คำเชื่อมแบบเสริมความ	66%	54%	39%
2. คำเชื่อมความที่ขัดแย้งกัน	30%	22%	27%
3. คำเชื่อมความที่ต้องเลือกเอาอย่างใดอย่างหนึ่ง	1%	0%	8%
4. คำเชื่อมที่บอกความเป็นเหตุผล	3%	24%	26%

ตารางที่ 5
ชนิดของคำสันธานในภาษาเขียน

ชนิดคำสันธาน	จดหมายส่วนตัว	บทความวารสาร	ตำราเรียน
1. คำเชื่อมแบบเสริมความ	37%	60%	38%
2. คำเชื่อมความที่ขัดแย้งกัน	39%	31%	25%
3. คำเชื่อมความที่ต้องเลือกเอาอย่างใดอย่างหนึ่ง	3%	0%	4%
4. คำเชื่อมที่บอกความเป็นเหตุผล	21%	9%	33%

คำเชื่อมแบบเสริมความได้แก่คำว่า *และ* *แล้ว* *แล้วก็* เมื่อปรากฏในการสนทนามีวิธีการใช้ที่น่าสนใจมาก คือ นอกจากจะทำหน้าที่หลัก เชื่อมความในสองประโยคที่ต่อเนื่องกันแล้วยังมีหน้าที่อื่นอีกที่ไม่เกี่ยวกับการเชื่อมความหมายโดยตรงคือ ช่วยทำให้การสนทนาดำเนินไปได้อย่างเนิบเนียน ช่วยให้เวลาแก่ผู้พูดในขณะที่กำลังใช้ความคิดว่าจะพูดอะไรต่อไป และยังเป็นวิธีการที่ผู้พูดใช้เมื่อตนต้องการจะพูดต่อหลังจากที่ถูกขัดจังหวะ หน้าที่เหล่านี้เรียกว่า pragmatic functions ซึ่งมีความสำคัญในการสื่อสารไม่น้อยเลย ขอยกตัวอย่างจากข้อมูลประเภทการสนทนาที่น่าสนใจมาวิเคราะห์

A : แล้วก็มี⁴
B : } เดี่ยวต้องให้อ้อยเขารับติดต่อกัน

A : { ถ้าเมื่อ
แล้วก็มี reservoir ที่ที่ฝรั่งไปอาบแดด

B : แล้วพี่สอนวันไหนล่ะ

C : สอนวันจันทร์ถึงศุกร์

(การสนทนา)

จะเห็นว่า การสนทนาข้างบนนี้ ทั้ง A และ B ใช้วิธีการเดียวกันเพื่อที่ตนจะเป็นฝ่ายได้พูดคือ จะเริ่มประโยคด้วยคำว่า *แล้ว* หรือ *แล้วก็* เพื่อให้เป็นจุดสนใจของผู้ฟัง หรือเป็นการบอกให้ผู้ฟังได้รู้ว่าตนกำลังอยากจะทำต่อไป ทั้ง ๆ ที่ข้อความที่ตามหลังคำว่า *แล้ว* อาจไม่ได้ช่วยเสริมความที่มาข้างหน้าแต่อย่างใด

ที่นี้มาดูคำสันธานที่เชื่อมความขัดแย้งกันบ้าง คือ *แต่* *ส่วน* ซึ่งก็สามารถมีหน้าที่ทาง pragmatic ได้ ผู้พูดอาจจะใช้คำสันธานประเภทนี้ขึ้นต้นเพราะต้องการแสดงความขัดแย้ง หรือเป็นวิธีการที่จะช่วยให้ตนเป็นฝ่ายพูดบ้าง เป็นการดึงความสนใจของผู้ฟัง นอกจากนี้ บางครั้งแต่ยังสามารถใช้ในความหมายเดียวกับ *และ* ก็ได้ คือใช้เมื่อผู้พูดต้องการเสริมข้อความที่มาข้างหน้า เช่น

A : ป่านนี้เขาจะมาถึงบ้านแล้วยังนะ

B : แต่เขาบอกเขาจะออกจากที่ทำงานตั้งแต่บ่าย 3 โมง

(การสนทนา)

การที่ B ใช้ *แต่* ในบริบทนี้ ไม่ได้แสดงถึงความขัดแย้งต่อข้อความที่ A พูด แต่ B ต้องการจะแสดงว่า

ตัวเองเป็นคู่สนทนาที่ดีที่ให้ความร่วมมือ จึงให้รายละเอียดเพิ่มเติม ประโยคที่ A และ B พูดนั้น ไม่ได้มีความสัมพันธ์กันชัดเจนเหมือนกับประโยคที่ว่า *เขารวย แต่ฉันจน* แต่ถ้าจะบอกว่า 2 ประโยคนั้นไม่เกี่ยวข้องกันเลยก็ดูจะขัดกับความรู้สึกของเราในฐานะที่เป็นเจ้าของภาษา ที่จริง 2 ประโยคนั้นเกี่ยวข้องกันเมื่อดูจากความหมายที่เราเข้าใจหลังจากตีความแล้ว การที่ B ใช้คำ *แต่* หน้าประโยค เป็นการช่วยเสริมความที่ว่า "ฉันคิดว่า เขาคงถึงบ้านแล้วนะ เพราะเขาบอกเขาจะออกจากที่ทำงานตั้งแต่บ่าย 3 โมง"

หน้าที่ทาง pragmatic ของคำสันธานนี้ พบบ่อยในข้อมูลประเภทการสนทนา ที่มีผู้ร่วมสนทนา มีการโต้ตอบกัน มีบริบทที่ช่วยเสริมสร้างความเข้าใจ ส่วนในข้อมูล ประเภทอื่นที่ผู้พูดและผู้ฟังไม่ค่อยมีโอกาสโต้ตอบกัน หรือข้อมูลในภาษาเขียน หน้าที่ด้านนี้มักไม่ค่อยปรากฏ คำสันธานในข้อมูลเหล่านี้จะเป็นการเชื่อมโยงความจริง ๆ ในลักษณะต่าง ๆ กันมากกว่า

จากการวิเคราะห์เราพอสรุปได้ว่า ภาษาพูดและภาษาเขียนแต่ละประเภทนั้นมีทั้งความเหมือนกันและความต่างกัน ขึ้นอยู่กับประเภทของข้อมูลที่เรานำมาศึกษา ถ้าเราเปรียบเทียบการสนทนากับตำราเรียน ผลที่ได้ก็คือ จะมีความแตกต่างกันอย่างมาก ในขณะที่ถ้าเราเปรียบเทียบการสนทนากับจดหมายส่วนตัว เราจะเห็นความคล้ายคลึงกันหลายประการทีเดียว เนื่องจากข้อมูล 2 ประเภทนี้มีองค์ประกอบของ Text หรือมิติที่คล้ายกัน จึงทำให้ลักษณะของภาษาที่ใช้คล้ายกันไปด้วย

ในแง่ความซับซ้อนทางโครงสร้างไวยากรณ์ ในการวิเคราะห์ภาษาอังกฤษ ส่วนใหญ่จะพบว่าภาษาเขียนนั้นจะมีความซับซ้อนทางไวยากรณ์มากกว่า โดยดูจากจำนวนอนุประโยคที่ใช้ในขณะที่ภาษาพูดนิยมใช้ประโยคเชื่อมความ แต่สำหรับภาษาไทยนั้นได้พบว่า มีการใช้อนุประโยคมากกว่าประโยคเชื่อมความ ในข้อมูลทุกประเภท ไม่ว่าจะเป็นภาษาพูดหรือภาษาเขียน (ดูตารางที่ 6 ประกอบ) และอนุประโยคจะพบในข้อมูลที่มีเวลาเตรียมและที่เน้นการถ่ายทอดเนื้อหา เช่น การอ่านข่าวบทความและตำราเรียน มากกว่าข้อมูลที่มีเวลาเตรียมน้อย และเน้นด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เช่นการสนทนาและจดหมายส่วนตัว นอกจากนี้อนุประโยคแต่ละชนิดก็มีความซับซ้อนไม่เท่ากัน ผู้เขียนเสนอว่า relative clauses มีความซับซ้อนทางไวยากรณ์มากกว่าอนุประโยค

ประเภทอื่น และใช้บ่อยมากในข้อมูลที่ต้องการเวลาเตรียม ในขณะที่ nominal clauses มักใช้ในข้อมูลที่มีลักษณะของภาษาพูด (oral discourse style) และมีความซับซ้อนทางไวยากรณ์น้อยที่สุด

ตารางที่ 6

จำนวนอนุประโยคและประโยคเชื่อมความโดยคำสันธานในภาษาพูดและเขียนของไทย

ประเภทของข้อมูล	อนุประโยค	ประโยคเชื่อมความ
1. การสนทนา	13.0	9.0
2. การบรรยาย คำสอน	57.5	21.7
3. การอ่านข่าว หรือบทความ ออกอากาศ	94.5	23.7
4. จดหมายส่วนตัว	35.4	18.9
5. บทความใน วารสาร	67.4	31.4
6. ตำราเรียน	97.3	26.8

ท้ายสุด ผู้เขียนยังได้ศึกษาหน้าที่ของคำสันธานประเภทต่าง ๆ พบว่า มีการใช้คำสันธานแบบเสริมความบ่อยที่สุดในข้อมูลทุกประเภท รองลงมาคือ คำสันธานที่บอกความขัดแย้ง และที่น่าสนใจคือ คำเชื่อมความที่ใช้ในข้อมูลที่มีการโต้ตอบระหว่างผู้พูดและผู้ฟัง เช่นการสนทนานั้นจะมีหน้าที่ทาง pragmatic อีกด้วย เช่นใช้เพื่อแสดงว่าผู้พูดสนใจหัวข้อการสนทนาที่กำลังดำเนินอยู่ (cooperative strategy) เป็นวิธีการที่ผู้พูดดึงความสนใจของผู้ฟัง ช่วยให้ตนมีโอกาสได้พูดบ้าง อีกทั้งยังช่วยให้เวลาแก่ผู้พูดในระหว่างที่คิดว่าจะพูดอะไรต่อไป

Bibliography

- Beaman, Karen. 1984. Coordination and subordination revisited : Syntactic complexity in spoken and written narrative discourse. In D. Tannen (Ed.), *Coherence in Spoken and Written Discourse*. Norwood, NJ: Ablex, pp. 45-80.
- Brown, Gillian and G. Yule. 1983. *Teaching the Spoken Language*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Chafe, Wallace. 1982. Integration and involvement in speaking, writing, and oral literature. In D. Tannen (Ed.), *Spoken and Written Language: Exploring Orality and Literacy*. Norwood, NJ: Ablex, pp. 35-53.
- . 1985. Linguistic differences produced by differences between speaking and writing. In D. Olson et al. (Eds.) *Literacy, Language, and Learning*. New York: Cambridge University Press, pp. 105-123.
- Danielewicz, Jane. 1984. The interaction between text and context: A study of how adults and children use spoken and written language. In R. Freedle (Ed.) *Advances in Discourse Processes* (Vol.13). Norwood, NJ: Ablex, pp. 243-260.
- Gumperz, J., H. Kaltman and M.C. O'Connor. 1984 Cohesion in spoken and written discourse. In D. Tannen (Ed.), *Coherence in Spoken and Written Discourse*. Norwood, NJ: Ablex, pp. 3-20.
- Hunt, Kellogg W. 1978. Sentence structures used by superior students in grades four and twelve, and by superior adults. *Cooperative Research Project*. No. 5-0313. Tallahassee : Florida State University.
- Kay, Paul. 1977. Language evolution and speech style. In B. Blount and M. Sanches (Eds.) *Sociocultural Dimensions of Language Change*. New York : Academic Press, pp. 21-33.
- Kroll, Barry. 1977. Combining ideas in written and spoken English. In E.O. Keenan and T. Bennett (Eds.), *Discourse Across Time and Space*. Scopol, No. 5, University of Southern California.
- Michaels, S. and J. Collins. 1984. Oral discourse styles: Classroom interaction and the acquisition of literacy. In D. Tannen (Ed.), *Coherence in Spoken and Written Discourse*. Norwood, NJ: Ablex, pp. 219-244.
- Ochs, Elinor. 1979. Planned and unplanned discourse. In Talmy Givon (Ed.), *Syntax and Semantics*, Vol. 12, *Discourse and Syntax*. New York: Academic Press, pp. 51-80.
- O'Donnell, Roy. 1974. Syntactic differences between speech and writing. *American Speech*. 49: 102-110.
- Scollon, Ron and Suzanne Scollon. 1984. Cooking it up and boiling it down: Abstracts in Athabaskan Children's story retellings. In D. Tannen (Ed.) *Coherence in Spoken and Written Discourse*. Norwood, NJ: Ablex, pp. 173-200.
- Tannen, Deborah. 1980. A comparative analysis of oral narrative strategies. In W. Chafe (Ed.), *The Pear Stories*. Norwood, NJ : Ablex, pp. 51-88.
- Tiancharoen, Supanee. 1987. *A Comparative Study of Spoken and Written Thai: Linguistic and Sociolinguistic Perspectives*. Ph.D. Dissertation, Georgetown University.

1. บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์เรื่อง A Comparative Study of Spoken and Written Thai : Linguistic and Sociolinguistic Perspectives (Georgetown University, 1987)
2. เนื่องจากศัพท์บัญญัติสำหรับคำว่า discourse ยังไม่เป็นที่แพร่หลาย ผู้เขียนจึงขอใช้ทับศัพท์ โดย discourse นี้หมายถึง "a continuous stretch of language larger than a sentence."
3. T-units ตามที่ Hunt (1965) ได้ให้คำจำกัดความไว้ หมายถึง "an independent clause together with all its modifying subordinate clauses."
4. เครื่องหมาย [แสดงถึงการพูดที่ต่อกันไปพอดี แต่ไม่ถึงกับพูดซ้อนกัน
5. เครื่องหมาย [แสดงถึงการพูดซ้อนกัน